

КАФЕДРА ОПЕРНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА МУЗИЧНОЇ РЕЖИСУРИ

Сценографія, театральне освітлення, техніка та технологія сцени

Освітній ступінь	Бакалавр	<table border="1"><tr><td>Курс</td><td>3,4</td></tr><tr><td>Семестр</td><td>5-8</td></tr></table>	Курс	3,4	Семестр	5-8				
Курс	3,4									
Семестр	5-8									
Спеціальність	026 Сценічне мистецтво									
Освітньо-професійна програма	«Музична режисура»									
Статус	Обов'язкова	<table border="1"><tr><td>ECTS</td><td>9</td></tr><tr><td>Годин</td><td>270</td></tr><tr><td>Практичні</td><td>132</td></tr><tr><td>Самостійна робота</td><td>138</td></tr></table>	ECTS	9	Годин	270	Практичні	132	Самостійна робота	138
ECTS	9									
Годин	270									
Практичні	132									
Самостійна робота	138									
Форма контролю	Залік 6,8 семестр									

Інформація про викладача

ПІБ	Гавриш О.С., викладач кафедри оперної підготовки та музичної режисури Національної музичної академії ім. П.І. Чайковського
e-mail	oleksiigavrysh@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Сценографія, театральне освітлення, техніка та технологія сцени» є процес створення сценографічного і художнього оформлення музично-театрального твору згідно з режисерською концепцією вистави.

Мета: опанування жанрово-стильовими особливостями сценографічного і художнього оформлення музично-театральних творів згідно з режисерською концепцією вистави

Завдання:

- усвідомлення ролі і місця сценографії, театрального освітлення, техніки та технології сцени в розкритті драматургії музично-театральних творів;
- опанування стильовою специфікою сценографічного і художнього оформлення вистави в контексті різних історичних епох, національної своєрідності країн;
- розуміння особливостей сценографічного і художнього оформлення вистави в контексті різних театральних жанрів;
- набуття навичок у сценографічному і художньому вирішенні вистави з дотриманням жанрово-стильових особливостей музично-театрального твору.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- види сценографії, театрального освітлення, техніку та технологію сцени, специфіку їх застосування в музичному театрі;
- стильові особливості сценографічного і художнього оформлення вистави в контексті різних історичних епох, національної своєрідності країн;
- жанрову специфіку музично-театральних творів, особливості їх сценографічного і художнього оформлення;
- технологію виготовлення макету сценографічного оформлення вистави, ескізів костюмів, складання світлової, кольорової, проекційної партитури;

вміти:

- визначати види сценографії, театрального освітлення, техніку та технологію сцени, застосовувати їх відповідно до специфіки музичного театру, режисерської концепції вирішення вистави;
- інтерпретувати стильові особливості сценографічного і художнього оформлення вистави в контексті різних історичних епох, національної своєрідності країн відповідно до режисерської концепції вирішення вистави;
- трактувати особливості сценографічного і художнього оформлення вистави згідно з жанровою специфікою музично-театрального твору;
- застосовувати на практиці технологію виготовлення макету сценографічного оформлення вистави, ескізів костюмів, складання світлової, кольорової, проєкційної партитури, надаючи завдання керівникам відповідних структурних підрозділів.

На основі засвоєних знань та вмінь студенти повинні **володіти професійними компетенціями:**

- основними системами сценографічного оформлення вистав в контексті генези театрального мистецтва
- відмінностями у вирішенні сценічного простору театрального майданчику в контексті різних історичних епох, мистецьких стилів, напрямків, течій;
- основними прийомами технічного обладнання сцени, декораційного оформлення вистави в контексті сучасних театральних технологій;
- здатністю екстраполяції набутих знань та вмінь в мистецьку практику музичного театру.

Перелік тем

МОДУЛЬ 1. СЦЕНОГРАФІЯ ТА ХУДОЖНЄ ОФОРМЛЕННЯ ВИСТАВИ В КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЕЖИСЕРА МУЗИЧНОГО ТЕАТРУ

Змістовний модуль 1. Техніка театральної сцени: основні етапи розвитку

Тема 1. Сцена і машинерія античного театру

Тема 2. Симультанна сцена середніх віків

Тема 3. Виникнення та розвиток сцени-коробки

Тема 4. Архітектура сучасної театральної сцени

Змістовний модуль 2. Механічне обладнання сцени

Тема 5. Сцена і сценічне обладнання

Тема 6. Театральна завіса

Тема 7. Панорами і горизонти

Змістовний модуль 3. Декораційне оформлення оперної вистави

Тема 8. Декорація як головний компонент сценографії

Тема 9. Театральна бутафорія

Тема 10. Декораційно-живописні роботи

МОДУЛЬ 2. РОБОТА НАД СЦЕНОГРАФІЧНИМ ОФОРМЛЕННЯМ ВЛАСНОЇ ВИСТАВИ

Змістовний модуль 4. Створення пластично-просторового образу вистави

Тема 11. Підготовчий період сценографічного оформлення вистави

Тема 12. Виготовлення сценографічного оформлення і костюмів

Тема 13. Робота режисера над втіленням сценографічного оформлення власної постановки

Форми та технології навчання

Дисципліна «Сценографія, театральне освітлення, техніка та технологія сцени» для студентів освітнього ступеня «Бакалавр» вокального та диригентського факультету Академії складається з практичних занять та годин для самостійної роботи та підготовки, а також включає контрольні заходи (заліки).

Навчальні ресурси

Репетиційні приміщення в навчальних аудиторіях, концертних залах Академії надаються для проведення занять відповідно розкладу. За умови дистанційного навчання під час карантину або форс мажорних обставин, всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали студенти можуть знаходити на сайті бібліотеки Академії <http://lib.knmau.com.ua> Основні та додаткові матеріали до навчальної дисципліни надсилаються персонально електронною поштою, Viber, Messenger, Telegram.

Методи контролю

Поточний (міжсесійний) контроль:

- *вербальний*: співбесіда, експрес-опитування;
- *аналітичний*: аналіз власної концепції вирішення пластично-просторового образу вистави;
- *практичний*: підбір ілюстративних матеріалів відповідно до змісту тем.

Підсумковий контроль:

- *вербальний*: колоквиум;
- *практичний*: задача ескізів костюмів, макетів сценографії.

Якість засвоєння навчального матеріалу у період підсумкового контролю з дисципліни «Сценографія, театральне освітлення, техніка та технологія сцени» здійснюється у формі **заліків** у VI та VIII семестрах.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1	Технологія сцени	20
2	Світло на сцені	10
3	Сценографічне рішення до своєї режисерської роботи	40
4	Виготовлення макету та розкадровок до своєї вистави	25
5	Залік	5
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів

90–100–А– відмінно

вичерпна і розгорнута відповідь на питання колоквиуму з аналізом сучасних літературних джерел, посиланням на інноваційні технології, досвід провідних вітчизняних і зарубіжних митців.

Демонстрація високого рівня виконання практичних завдань, особистий творчий внесок в інтерпретацію сценографічного оформлення вистави, у створення її пластично-просторового образу

82–89–В– добре

грунтовна відповідь на питання колоквиуму з аналізом літературних джерел, творчого доробку провідних митців. Демонстрація якісного рівня виконання практичних завдань, навичок інтерпретації сценографічного оформлення вистави, створення її пластично-просторового образу

74–81–С– добре

повна відповідь на питання колоквиуму з посиланням на літературні джерела, творчий доробок провідних митців. Демонстрація достатнього рівня виконання практичних завдань, навичок інтерпретації сценографічного оформлення вистави, створення її пластично-просторового образу

64–73–D– задовільно

відповідь на питання колоквиуму в необхідному обсязі без посилань на літературні джерела, творчий

доробок митців, окремі неточності, їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація посереднього рівня виконання практичних завдань, навичок інтерпретації сценографічного оформлення вистави, створення її пластично-просторового образу

60–63–Е– задовільно

відповідь на питання колоквиуму в мінімально допустимому обсязі, значні неточності, їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація граничного рівня виконання практичних завдань, навичок інтерпретації сценографічного оформлення вистави, створення її пластично-просторового образу

35–59–FХ– незадовільно (з можливістю повторного складання)

відповідь на питання колоквиуму в недостатньому обсязі, грубі помилки, неспроможність їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація низького рівня виконання практичних завдань, недостатня сформованість навичок інтерпретації сценографічного оформлення вистави, створення її пластично-просторового образу

0–34–F– незадовільно (з обов’язковим повторним вивченням дисципліни)

відповідь на питання колоквиуму на рівні елементарного розпізнання, неможливість відтворення навчального матеріалу на репродуктивному рівні. Неспроможність виконання практичних завдань, відсутність навичок інтерпретації сценографічного оформлення вистави, створення її пластично-просторового образу

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Позааудиторні заняття

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається сценічні постанови на різних сценах.

Рекомендована література

1. Арістотель. Поетика. К.: Мистецтво, 1967.
2. Бевзюк-Волошина Л. А. Володимир Карашевський. Сценографічні “космоси” та фактури. Студії мистецтвознавчі. К.: ІМФЕ ім. М. Рильського. 2015. ч. 3. ст. 44-53.
3. Бевзюк-Волошина Л. А. Сценограф чи режисер: пріоритет авторства в сучасному театрі. К.: “Науковий вісник” КНУТКІТ ім. І. Карпенка-Карого: 36. Наук. Праць. 2014. №15 ст. 64-71.
4. Березкин В. Даниил Лидер: моногр./В. Березкин. – К.: Мистецтво, 1988.
5. Вериківська М. Художник і сцена. К. Мистецтво. 1971.
6. Веселовська Г. І. 12 вистав Леся Курбаса. Навч. Посібник. Вінниця: Нова книга, 2005.
7. Габелко В. Сценограф і графік Іван Бурячок (1877-1936). К.: Мистецтво, історія, сучасність, теорія/ ПСМ АМУ, 2006. вип. 3 с. 29-37.
8. Горбачов Д. Анатоль Петрицький. Нарис творчості. К., Знання., 1971.
9. Горбачов Д. Олександр Хвостенко-Хвостов. Сценограф. Живописець. Графік. К. Мистецтво., 1987.
10. Гротовський Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів: Літопис 1999.
11. Естер О. Амазонка авангарду: каталог виставки, 18.05-15.06 2008. К. НХМ 2009.
12. Ковальчук О. Молоде покоління українських сценографів. Питання навчання. Пошуки. Експерименти. Сучасне мистецтво. К.: Фенікс, 2012. Вип VIII. ст. 153-166.
13. Ковальчук О. Сценографічна практика у просторі ХХ століття: київські реалії. Коса. К.: Фенікс. 2019.
14. Крег Г. “Про мистецтво театру” К., Мистецтво, 1974.
15. Кучеренко З. Вадим Меллер. К. Мистецтво., 1975.
16. Лисик А. Лисик Є. Лозинський О. Графіка. Малярство: альбом-каталог. К. Коло. 2021.
17. Лисик Є. Графіка. Артцентр дзига, 2021.
18. Лідер Д. “Театр для себе”. Упоряд. О. Островерх. К.: Факт, 2004
19. Мелешкіна І. Анатоль Петрицький і Оскар Шлеммер: сценографічний конструктивізм. К. Музей театрального, музичного та кіномистецтва України 2021.
20. Несміянова І. Магічний театр Олени Богатирьової. Саміт-книга 29.
21. Нірод Ф. Спогади художника або записки щасливої людини. К. Либідь 2009.
22. Панфілова М. Федір Нірод. К. Мистецтво 1969.

23. Петрицький А. Театральні строї та декорації (Зі збірки музею театрального, музичного та кіномистецтва України). Упорядники Тарас Лозинський, Тетяна Руденко. К.-Л. 2012.
24. Український театр ХХ ст.: Антологія вистав. К.: Фенікс 2012.
25. Український театральний костюм ХХ-ХХІ ст. Ескізи. Упор. О. Ковальчук, Л. Волошина, Б. Поліщук, Т. Руденко. Львів, Київ, Харків: вид О. Савчук.
26. Фіалко В. Театр України другої половини ХХ століття: образна лексика. К.: Видавничий дім "Антиквар". 2016.
27. Френкель М. Современная сценография. К.: Мистецтво. 1980.

Додаткова

28. Бобошко Ю. Гнат Юра. К. Мистецтво. 1980.
29. Василько В. Фрагменти режисури. К. 1967.
30. Данченко С. Бесіди про театр. К. Мистецтво. 1999.
31. Корнієнко Н. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. К. Факт. 1998
32. Лесь Курбас. Березіль. К. Мистецтво 1988.
33. Режисура українського театру: традиції і сучасність. К. Мистецтво. 1990.
34. Саксаганський П. Думки про театр. К. Мистецтво 1955.

Інформаційні ресурси

1. <https://vzhe-vzhe.com/blog/ukrainian-national-clothes/>
2. <http://arshistorian.blogspot.com>
3. https://zaxid.net/zhinocha_moda_epohi_modernu_n1453762
4. <http://ekhsuir.kspu.edu/123456789/11227>
5. <https://lifegid.media/interview/art-technologi%D1%97-yak-suchasni-rozrobki-vplivayut-na-mistectvo-intervyu.html>
6. <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/10969/>